

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
The Administration Accordance to Good Governance
Of Banthi Sub-district Municipality Banthi District Lamphun Province

สิริลักษณ์ ใจพิมสว่าง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรม ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ รวมทั้งศึกษาแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรมของเทศบาลตำบลบ้านธิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ มีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านอาชีพมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ค่าความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรมต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในเชิงบวก แนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ ควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องการปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน อย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ราษฎรในพื้นที่และชุมชน และรณรงค์ให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรทุกคน ให้ตระหนักถึง การปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในองค์กรและชุมชน

คำสำคัญ : การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, เทศบาลตำบล

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine and compare the opinion of people in administration according to good governance of Banthi sub-district municipality. Graded from personal factors. And study to correlation of applications good governance and virtues of the king into administration according to good governance and of Banthi sub-district municipality. Including to explore the administration guidelines according to good governance of Banthi sub-district municipality. The study was a mixed method research. The samples used in this study were 381 peoples. The findings of this research are as the opinion level of people towards administration according to good governance of Banthi sub-district municipality, was overall at moderate level in all aspects. The correlation of applications good governance and virtues of the king was overall at moderate level. Hypothesis test results found that personal factors include gender, age, education level and income level of comment. There is no difference. And occupation factors there are difference. The correlation of applications good governance and virtues of the king oppose to administration according to good governance of Banthi sub-district municipality was correlation over all positive. The administration guidelines according to good

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

governance of Banthi sub-district municipality should promote the learning and cultivate the working by using good governance in six aspects strictly, the good example to followers, people in the area and community. And the promoting the good governance in management of organization awareness to all personals, realize to working and the use of resources worthily and high benefit by applying the principles and sufficiency Economy both organization and community.

Keywords : Administration, Good Governance, Sub-district municipality

บทนำ

การกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันนานาชาติว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้องค์การประสบความสำเร็จ โดยมีการนำคำว่า Good Governance มาใช้ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๙ โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) และต่อจากนั้นก็มีหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ Good Governance เป็นอย่างมาก เช่น คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) เป็นต้น^๑

ธรรมาภิบาล (Good Governance) ในภาคราชการเกิดจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงของไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไข วิกฤติทางเศรษฐกิจ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวมา จัดทำบันทึกเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะให้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ ได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ และเริ่มมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกหรือเรียกได้ว่าเป็นการวางฐานในการบริหารราชการแนวใหม่จะเห็นได้ว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ วรรคแรก และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖^๒ ทั้งนี้ ได้มีการนิยามคำว่า Good Governance กันไปหลากหลาย ได้แก่ การบริหารการปกครองที่ดี ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐแห่งชาติ สุประศาสนการ ฯลฯ ดังนั้น

^๑ วรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุทธปรีดาและคณะ, คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของ **การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรีเมียร์ โปรดักต์, ๒๕๕๒) หน้า ที่ ๑.

^๒ คณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลของ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี **ธรรมาภิบาลในประเทศไทย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.socg.go.th/History๒.htm>, วันที่ ๒, [๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้ทางราชการ ได้ใช้คำว่า **Good Governance** ไปในแนวทางเดียวกัน ราชบัณฑิตยสถาน ได้กำหนดให้แปลว่า **“การปกครองที่ดี”** ซึ่งสรุปความหมายในทาง รัฐศาสตร์ หมายถึง การบริหารงานโดยประชารัฐ ซึ่งมีการส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเป็น พหุภาคี และประสานการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่าง องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีต่อประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส เสมอภาค และเป็นธรรม^๓

“เทศบาลตำบลบ้านธิ” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ โดยการประกาศจัดตั้งจาก กระทรวงมหาดไทยเป็น เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ มีพื้นที่ทั้งหมด 83.456 ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๒,๑๖๐ ไร่ และมีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบทั้งหมดจำนวน ๒๐ หมู่บ้าน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้โดยได้มีแผนการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ด้วยกัน ความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักที่กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ควบคุม การบริหารงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน เข้ามาตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ ซึ่งก่อให้เกิดการกระตุ้น ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลฯ อีกทั้งเป็นการผลักดันให้เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลฯ แน่นนอนที่สุดว่าการบริหารงานเทศบาลทุกที่ล้วนต้องมีปัญหา เทศบาลตำบลบ้านธิก็มีปัญหา อาทิเช่น ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากวิธีการคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานส่วนมากใช้ระบบอุปถัมภ์ในการคัดสรรจึงได้บุคลากรที่ไม่เชี่ยวชาญกับสายงานที่รับผิดชอบ ปัญหาด้านข้อจำกัดในด้านงบประมาณ เนื่องจากรายได้ของเทศบาลตำบลบ้านธิมีจำกัด และมีภาระรายจ่ายเยอะ เช่น ค่าจ้างบุคลากร เบี้ยผู้สูงอายุ จึงทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาชุมชน ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาการทุจริตในหน้าที่การงาน ปัญหาการร้องเรียนในเรื่องต่างๆ โดยที่ผ่านมามะจะเห็นได้ว่าเทศบาลตำบลบ้านธิยังถูกกล่าวหาว่าบริหารราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องเป็นต้น

ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิจึงเป็นประเด็นหลักอย่างต่อเนื่องที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนา อีกทั้ง ยังมีการร้องเรียนกล่าวหา และไม่มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะที่เทศบาลตำบลบ้านธิมาใช้และปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อร่วมกัน อันเป็นการสร้างกลไกตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงานของเทศบาลเพื่อให้เกิดมีประสิทธิภาพ และเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยเองจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ และหลักความคุ้มค่า โดยมีแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้กับ หลักทศพิธราชธรรมหรือราชธรรม ๑๐^๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมว่าด้วยการปกครอง หรือส่งเสริมการปกครองต่างๆ ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ทั้ง ๖ ประการ และเป็นแนวทางมาพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ต่อไป

^๓ คณิตา ราชภรณ์นุ้ยและคณะ, **คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

^๔ ขุ.ชา.อสิตี (ไทย) ๒๘/๑๗๖/๑๑๒.

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
- ๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรม ต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
- ๔ เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะศึกษาขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมแนวคิดการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีหลักการพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ ใน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน ๓๘๘ คน จากประชากร จำนวน ๗,๙๙๖ คน และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ จำนวน ๘ คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ซึ่งเป็นผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านธิ ทั้งหมด รวม ๒๐ หมู่บ้าน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงเดือน ธันวาคม ๒๕๕๙ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๖ เดือน

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,อาชีพ,รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น

(Independent Variables)

ปัจจัยส่วนบุคคล

๑. เพศ
๒. อายุ
๓. ระดับการศึกษา
๔. อาชีพ
๕. รายได้

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก

๑. ด้านหลักนิติธรรม
๒. ด้านหลักคุณธรรม
๓. ด้านหลักความโปร่งใส
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า

การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมให้สัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

๑. หลักการให้ทาน
๒. หลักการมีศีล
๓. หลักการบริจาค
๔. หลักความซื่อตรง
๕. หลักความอ่อนโยน
๖. หลักความเพียร
๗. หลักความไม่โกรธ
๘. หลักความไม่เบียดเบียน
๙. หลักความอดทน
๑๐. หลักความเที่ยงธรรม

แนวทางในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๘ ท่าน

แผนภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสอบถามและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน ๗,๙๙๖ คน จาก ๒๐ หมู่บ้าน ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างประชากรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๕ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball Selection) คือการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติ ที่ต้องการแล้วโดยใช้การแนะนำของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับตนเอง จำนวน ๓๑๘ ตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๘ คน ได้แก่ ๑) พระสงฆ์ จำนวน ๑ รูป ๒) ข้าราชการการเมือง จำนวน ๔ ท่าน ๓) ผู้นำชุมชน จำนวน ๒ ท่าน ๔) ผู้แทนประชาชน จำนวน ๑ ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” และผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Intertie)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม สำเร็จทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณี ตัวแปรต้นสองกลุ่มและการทดสอบค่าเอฟ (F- test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบ ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

๒. การวิเคราะห์ข้อความปลายเปิด ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้ แล้วทำการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูล (Data Groping) ตามลำดับ ความสำคัญ ของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content analysis Technique) โดยการเขียน แบบพรรณนา

^๕ Taro Yamane, *Statistics : An Introductory Analysis*, (Third edition, New York : Harper and Row Publication, ๑๙๗๓), p ๑๒๕.

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙ มีอายุอยู่ที่ ๔๖ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙ มีรายได้ ๕,๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ **ด้านหลักนิติธรรม** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ด้านหลักคุณธรรม** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ด้านหลักความโปร่งใส** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย **ด้านหลักความรับผิดชอบ** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **ด้านหลักความคุ้มค่า** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับหลักทศพิธราชธรรมต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับทศพิธราชธรรมต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นหลัก ได้ดังนี้ **หลักการให้ทาน** โดยรวม อยู่ในระดับมาก **หลักการมีศีล** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักการบริหาร** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความซื่อตรง** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความอ่อนโยน** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความเพียร** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความไม่โกรธ** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย **หลักความไม่เบียดเบียน** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความอดทน** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง **หลักความเที่ยงธรรม** โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ประชาชนที่มีเพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านหลักนิติธรรมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะประชาชนในเขตพื้นที่บางส่วนหรือบางหมู่บ้านยังไม่ทราบข้อกำหนดหรือเทศบัญญัติต่างๆ และควรมีการจัดการอบรมให้กับประชาชนที่ยังไม่ทราบกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น นำเสนอและร่วมพิจารณาเกี่ยวกับเทศบัญญัติและข้อบังคับต่างๆ และมีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

ด้านหลักคุณธรรมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือการปฏิบัติหน้าที่ควรคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ใช้หลักการและเหตุผล และเป็นกลางไม่มีอคติ ปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ มีความจริงใจ เสียสละ มีระเบียบวินัยต่อตนเองต่อชุมชน

ด้านหลักความโปร่งใสในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการจัดซื้อ จัดจ้าง ในการใช้งบประมาณให้มีความชัดเจน โปร่งใส และการแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้แทนภาคประชาชนเข้าตรวจสอบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาล และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข่าวสารการดำเนินงาน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนอย่างทั่วถึง

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้านหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และการส่งเสริมจากการมีส่วนร่วมของประชาชน กับฝ่ายบริหารงานและการตัดสินใจของประชาชนที่ได้จัดให้มีการจัดทำประชาคม ให้โอกาสประชาชนในทุกภาคส่วนรับทราบถึงโครงการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ด้านหลักความรับผิดชอบในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการตระหนักในหน้าที่ การตรงต่อเวลา ทุ่่มเท เสียสละของผู้บริหารหรือบุคลากรการรู้จักรับผิดชอบการในปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม ผู้บริหาร และบุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม และการให้บริการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก และจัดให้มีการบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพทั่วถึง

ด้านหลักความคุ้มค่าในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามาตรวจสอบ การส่งเสริมจัดกิจกรรมรณรงค์ การวางแผนการใช้ทรัพยากรให้กับพนักงาน เทศบาลรวมทั้งประชาชน ให้มีความประหยัดและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และควรใช้งบประมาณยังประหยัดคุ้มค่า

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้ คือ ทำให้ทราบถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ ปัญหา อุปสรรค ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนและเพื่อการแก้ไขปัญหาในครั้งต่อไป สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ดังนี้

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แผนภาพที่ ๒ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทางการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน อย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ได้บังคับบัญชา ราษฎรในพื้นที่และชุมชน

๒) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้รับทราบและถือปฏิบัติ มีกระบวนการตรวจสอบได้

๓) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันการดำเนินงานโครงการต่างๆ และควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนหรือบุคลากร และประชาชนในตำบลบ้านธิ มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านธิ

๔) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน หรือประชาชน ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่างๆในชุมชนเพิ่มขึ้น

๕) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน รณรงค์ให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน องค์กรสร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรทุกคน ให้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานและการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในองค์กรและชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

๑) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรนำผลการศึกษานี้เป็นข้อมูล เพื่อประกอบ ในการวางแผนงาน โครงการ การปฏิบัติงาน การบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านธิ ให้มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรไม่ว่าจะเป็นคณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาล และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนให้สอดคล้องรับกับแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

๓) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่างๆ ตามหลักธรรมาภิบาลให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงและเป็นประจำทุกเดือน

๔) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรจัดโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆตามหลักธรรมาภิบาลให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาล

๕) เทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ควรมีการจัดการทรัพยากรโดยนำหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

๒) ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาข้อมูลว่าหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน จากการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

๓) ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่น เช่น อคติ ๔, สังคหวัตถุธรรม, สาราณียธรรม หรืออิทธิบาทธรรม เป็นต้น มาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านธิ

๔) ควรศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ชุมชน และสังคมไทย ๔.๐”
วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในงาน อองค์กร
หรือหน่วยงานอื่น ที่มีลักษณะการบริหารงานคล้ายคลึงกัน โดยมีหลักธรรมาภิบาล เป็นตัวแปรตาม

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือทั่วไป :

คณิตา ราชภรณ์และคณะ. คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๕.

วรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา สุทธปรีดาและคณะ. คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐ
ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
พรีเมียร์ โพร จำกัด, ๒๕๕๒.

(๒) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คณะทำงานส่งเสริมธรรมาภิบาลของ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ธรรมาภิบาลในประเทศไทย.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.socgg.soc.go.th/History2.htm>. หน้าที่ ๒.

[๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

๒. ภาษาอังกฤษ

Taro Yamane. **Statistics : An Introductory Analysis**. Third edition. New York : Harper and
Row Publication, 1973